

282: On Gün Hayızdan Sonra Gusletmek

Tarık Ebu Abdullah

8 Aęu, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum hocam, Sahabe kadın dini öğrenirken soru sormaktan geri durmazdı affınıza sığınarak bir soru sormak istiyorum, zira araştırdığım halde memnun edici bir cevap bulamadım. Bulabilseydim yazmazdım. Hocam sorum hayız konusunda, hayız en fazla kaç gündür? Hanefi mezhebinin görüşünü alıp 10. Günde gusül almak caiz midir? Allah ecrinizi versin, ayaklarınızı sabit tutsun.

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah. Hamd Allah’a mahsustur.

Muhterem bacım erkeğiyle ve kadınıyla hepimiz Allah’a kuluz, hepimiz Allah’ın buyruklarıyla muhatabız. Elbette bilmediğinizi veya mutmain olmadığınızı bilenlere sormalısınız. Böylece Allah (*celle ve âlâ*)’nın emrine itaat etmiş olursunuz. O (*azze ve celle*) şöyle emretmiştir: **“Bilmiyorsanız zikir ehline sorun”** yani ilim ehline sorun.

Sonra muhterem bacım sual ettiğiniz mevzu Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*)’in Aişe (*radiyallahu anha*)’ya buyurduğu gibi **“Allah (*celle ve âlâ*)’nın Âdem kızlarına yazdığı bir şeydir”**. İlk kadın Havâ anamız da ibni Abbas (*radiyallahu anhuma*)’dan gelen rivayete göre cennetten çıkarıldıktan sonra hayız olmuştur. Dolayısıyla hayız kadına yazılmış doğal bir şeydir.

Sualinize gelince hayızın en çok kaç gün olacağı Allah ve Rasûlü tarafından belirlenmemiştir. Yani Allah’ın kitabında ve Rasûlü (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’in sünnetinde hayızın süresini belirleyen bir bilgi gelmemiştir. Çünkü doğal bir şeydir ve her kadının doğası farklıdır. Bu mevzuda kadının müracaat edeceği kendi âdetidir, yani kendi kanama döngüleridir. Bunun için İmam ibni Teymiyye (*rahimehullah*) “Bu konuda ne Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’den ve ne de sahabeden bir şey sabit değildir. Bu mevzuda müracaat edilecek olan adettir” demiştir. Yani her kadının kendi âdetidir.

Bu hususta mevcut olan görüşlerin dayandığı deliller ya zayıftır veya aslı yoktur. Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’in kelimasında sabit olan kadının hayız kanını görmesiyle hayız olması ve namazı ve orucu terk etmesi ve eşinin kendisiyle ilişkiye girmemesidir. Ve beyaz akıntının gelmesi veya fercin temizlenmesiyle de temizlenmiş olması, yıkanması ve namazını kılması, orucunu tutması ve eşinin ona yaklaşmasıdır.

İmam el-Buhari (*rahimehullah*)’ın tahriç ettiği hadiste Aişe (*radiyallahu anha*) şöyle diyor: “Fatima binti Ebi Hubeyş istihaze olurdu. Bunu Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’e sordu. Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle

buyurdu:

ذَلِكَ عَرَقٌ وَلَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ فَإِذَا أَقْبَلْتَ الْحَيْضَةَ فَدَعِيَ الصَّلَاةَ ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ
فَاغْتَسِلِي وَصَلِّي

“O damardan gelen temiz kandır. Hayz değildir. Hayz geldiğinde namazı bırak. Gittiğinde ise yıkan ve namazını kıl.”

Ve İmam Ebu Davud (rahimehullah)’ın Urve bin Zubeyr yoluyla Fatima binti Ebi Hubeys (radiyallahu anha)’dan tahric ettiği hadiste Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyuruyor:

إِذَا كَانَ دَمُ الْحَيْضَةِ فَإِنَّهُ دَمٌ أَسْوَدُ يُعْرَفُ فَإِذَا كَانَ ذَلِكَ فَأَمْسِكِي عَنِ الصَّلَاةِ فَإِذَا
كَانَ الْآخِرُ فَتَوَضَّئِي وَصَلِّي فَإِنَّمَا هُوَ عَرَقٌ

“Hayz kanı siyahtır ve (kadınlar tarafından) bilinir. Eğer (gelen kan böyle ise) o zaman hayz kanıdır ve namazı terk et. Bundan başka olursa abdest al ve namaz kıl. Çünkü o sadece damardan gelen temiz kandır.”

Binaen aleyh hayzın başlangıcı ve sona ermesi için Şari’nin hitabında muteber olan hayz kanının gelmesi ve kesilmesidir. Hayz kanı görüldükten sonra hayz kanı kesilinceye kadar (yani temizlik belirtileri sabit oluncaya kadar) kadın hayızdır. İster bu 3 gün sürsün veya 6,7 gün sürsün veya 10 gün veya 15 gün veya 17 gün veya daha fazla sürsün.

“Hayız kanı nasıl bilinir” diye sorulursa derim ki: Hayz kanının rengi siyahîdir, kıvamı koyudur ve kokusu pistir. Dışarıya çıktığında pıhtılaşmaz. Adet gören her kadın Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’in buyurduğu gibi hayz kanını bilir. Kadından kadına hayız kanının evsafında küçük farklılıklar olması muhakkak mümkündür. Zira her kadının tabiatı farklıdır. Lakin umumen bu vasıflara haiz olan kan hayız kanıdır.

Kadın bu evsafa kan gördüğünde hayız olmuştur ve dolayısıyla namazı terk etmesi ve oruç tutmaması hakkında vacip olmuştur ve eşinin ona yaklaşması haram olmuştur.

Buna ilaveten irin gibi sarımsı veya kirli gibi bulanık kan da hayız kanı olabilir. Kadının adet günlerinde gelen sarımsı veya bulanık kan hayız kanıdır. Ayrıca hayız kanı kesilmeden evvel gelen sarımsı veya bulanık kan da hayız kanıdır. Lakin temizlendikten sonra veya adet günlerin haricinde gelen sarımsı veya

bulanık kan hayız kanı değildir. Bunun delili İmam Ebu Davud (*rahimehullah*)'ın Ummu Atiyye (*radiyallahu anha*)'dan tahric ettiği hadistir. Ummu Atiyye (*radiyallahu anha*) şöyle demiştir:

كُنَّا لَا نَعُدُّ الْكُدْرَةَ وَالصُّفْرَةَ بَعْدَ الطُّهْرِ شَيْئًا

“Temizlendikten sonra gelen sarımsı ve bulanık kanı (hayız kanı) saymazdık.”

Bu hadisi “temizlendikten sonra” kısmı olmadan sadece “sarımsı ve bulanık kanı (hayız kanı) saymazdık” lafzıyla İmam el-Buhari (*rahimehullah*) “Hayız günleri (adet günleri) haricinde görülen sarımsı veya bulanık kan babı” altında tahric etmiştir.

Hadisin delil olma yönüne gelince,

Birincisi hadis ref hükmündedir, yani Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'e merfu bir haber hükmündedir. Hafız ibni Hacer (*rahimehullah*) şöyle der: “Saymazdık, yani Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) zamanında saymazdık. Böylece hadis ref hükmünü alır. Sahabeden gelen bu tür ifadeler merfu haber olarak kabul edilir. Sahabe “Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) zamanında” diyerek bunu açık ifade etmese de. El-Hâkim ve başkaları bunu açık ifade etmişlerdir. El-Buhari'nin de vardığı görüş budur.” (Fethu'l-Bari 1/426)

İkincisi hadis açık surette temizlendikten sonra görülen sarımsı veya bulanık kanın hayız kanı olmadığını beyan ediyor.

Üçüncüsü hadis mefhumuyla hayız günlerinde (adet günlerinde) gelen sarımsı veya bulanık kanın hayız kanı olduğunu beyan ediyor.

Bunu destekleyen İmam Malik (*rahimehullah*)'ın Alkame'nin annesi Mercâne'den Muvatta'sında tahric ettiği ve İmam el-Buhari (*rahimehullah*)'ın Sahih'inde taliken rivayet ettiği eserdir. Alkame'nin annesi (*rahimehallah*) diyor ki:

كَانَ النِّسَاءُ يَبْعَثْنَ إِلَى عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ بِالدرَجَةِ، فِيهَا الْكُرْسُفُ، فِيهِ الصُّفْرَةُ
مِنْ دَمِ الْحَيْضَةِ، يَسْأَلْنَهَا عَنِ الصَّلَاةِ، فَتَقُولُ لَهُنَّ : لَا تَعْجَلْنَ حَتَّى تَرَيْنَ الْقَصَّةَ
الْبَيْضَاءَ. تُرِيدُ بِذَلِكَ الطُّهْرَ مِنَ الْحَيْضَةِ

“Kadınlar Ummu'l-Muminin Aişe (*radiyallahu anha*)'ya içinde hayızda görülen sarımsı kanın eseri olan pamuğun bulundu kutular gönderirlerdi ve namazı sorarlardı. Aişe (*radiyallahu anha*) onlara şöyle derdi: “Beyaz suyu (akıntıyı)

görünceye kadar acele etmeyin.” Bununla hayızdan sonra temizlenmeyi kast ederdi.”

Bu eser Muminlerin annesi Aişe (*radiyallahu anha*)’nın hayızın son günlerinde görülen sarımsı kanı da hayız kanından saydığına delildir.

Velhasıl, kadından her ne zaman siyahımsı, koyu ve pis kokulu kan gelirse veya adet günlerinde sarımsı veya bulanık kan gelirse veya hayızdan temizlenmeden evvel sarımsı veya bulanık kan gelirse hayızdır ve namaz kılması, oruç tutması ve eşinin kendisine yaklaşması haramdır.

“Pekâlâ, hayz kanının kesilmiş olması ve kadının temizlendiği nasıl bilinir” diye sorulursa derim ki:

Kadın hayızdan temizlendiğini iki yoldan veya iki yoldan biriyle bilir:

Birincisi, beyaz akıntının gelmesidir. Beyaz akıntı geldiği takdirde hayız kanı kesilmiştir ve kadın yıkanır ve namaz kılar, oruç tutar ve eşine helal olur.

İkincisi, kadından beyaz akıntı gelmiyorsa fercine pamuk veya bez gibi bir şey sokar. Kuru çıktığı takdirde, yani sarımsı veya bulanık kan eseri olmadığı takdirde temizlenmiştir ve yıkanır, namaz kılar, oruç tutar ve eşine helal olur. Ama pamuk kanlı çıkarsa hayızdır.

Hulasa:

Binaen aleyh kadın hayız olduktan sonra beyaz akıntı gelinceye kadar veya ferci temizleninceye kadar hayızdır. Bu hal ister 3 gün veya 5 gün veya 7 gün veya 10 gün veya 15 gün veya 17 gün veya daha fazla da sürse hayızdır. Allah-u Âlem.

Zikrettiğiniz Hanefi mezhebinde alınan görüşe gelince muhterem bacım mesnedi zayıftır. Bu görüşlerini bazı hadislere ve sahabenin icmasına dayandırıyorlar. Ancak doğru olan şu ki delil getirdikleri hadisler zayıftır ve sahabenin bu mevzuda icması yoktur.

Delil getirdikleri hadislere gelince:

Bir: Ebu Umame el-Bâhili (*radiyallahu anhu*) hadisi:

Rivayete göre Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle demiş: “Bekâr kızın ve dul kadının hayzı en az üç gündür, en çok on gündür. On günden fazla kan görürse istihazedir.”

İmam ed-Derakutni (*rahimehullah*) şöyle der: “Senedinde Abdulmelik var. O meçhuldur. Mekhul’dan rivayet eden el-Ala bin Kesir’in hadisleri zayıftır. Ve Mekhul Ebu Umame’den hadis işitmemiştir.”

Bu hadis “Hayız on gündür. Fazlası istihazedir” lafzıyla da gelmiştir. Senedinde Süleyman bin Amr vardır. İmam Ahmed (*rahimehullah*) onun için “hadis uydururdu” demiştir ve İmam Yahya bin Main (*rahimehullah*) “hadis uydurmakla bilinir” demiştir.

İki: Enes bin Malik (*radiyallahu anhu*) hadisi:

Rivayete göre Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle demiş: “Hayzın en azı üç gündür. Sonra dört gün, beş gün, altı gün, yedi gün, sekiz gün, dokuz gün ve on gün olur. On günü geçtiğinde istihazedir.”

Senedinde Hasan bin Dînâr vardır. İmamlar onun için yalancı demiştir. Ve Hasan bin Şebib var. İbnu Adiyy onun için “sika ravilerden batıl rivayetleri vardır” der.

Üç: Muaz bin Cebel (*radiyallahu anhu*) hadisi:

Rivayete göre Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle demiş: “Üç günden az ve on günden çok hayız yoktur.”

Senedinde Muhammed bin Hasan es-Sadeffi vardır. El-Ukayli (*rahimehullah*) “hadisleri mahfuz değildir” der ve İmam ez-Zehebi (*rahimehullah*) “rivayet ettiği hadis sahih değildir” der.

Velhasıl gördüğünüz gibi muhterem bacım Hanefilerin bu bahiste delil getirdikleri hadisler zayıf veya uydurmadır.

İddia ettikleri sahabenin icmasına gelince Bedêiu’s-Sanâi’nin sahibi Alauddin el Kâsânî (*rahimehullah*) şöyle der: “Bu görüş sahabeden Abdullah bin Mesud, Enes bin Malik, İmran bin Husayn ve Osman bin Ebi’l-Âs es-Sekafi (*radiyallahu anhum*)’dan gelmiştir. Bunun hilafına sahabeden bir şey de gelmemiştir. Bu durumda bu onların icmasıdır.” (Bedêiu’s-Sanâi 1/182)

Buna cevaben derim ki: Böyle bir icmayı iddia edebilmek için söz konusu sahabeden gelen nakiller önce sabit olması lazım gelir ki bu mevzuda sahabeden rivayet edilen hiçbir nakil sahih veya hasen değildir.

İbni Mesud (*radiyallahu anhu*)’dan gelen nakli Harun bin Ziyad rivayet etmiştir. İmam ed-Derakutni (*rahimehullah*) “onun hadisi zayıftır” der.

Enes bin Malik (*radıyallahu anhu*)’dan gelen nakli el-Celd bin Eyyub rivayet etmiştir. İmam ed-Derakutni (*rahimehullah*) “hadisi metruktur” der, İmam İsmail bin Uleyye (*rahimehullah*) onu yalancılıkla suçlamıştır ve İmam Ahmed (*rahimehullah*) “ondan gelen hadisin kıymeti yoktur” der.

Osman bin Ebi’l-Âs (*radıyallahu anhu*)’dan gelen naklin senedinde Eşas bin Sivâr vardır. İmam Ebu Hâtim, İmam Ahmed, İmam Ebu Davud ve başkaları “onun hadisi zayıftır” derler.

Osman bin Ebi’l-Âs (*radıyallahu anhu*)’dan gelen farklı senedle ama aynı manada olan bir nakil daha vardır. Bu rivayetin de iki illeti vardır. Birincisi Osman bin Ebi’l-Âs (*radıyallahu anhu*)’dan rivayet eden el-Hasan el-Basri (*rahimehullah*)’tır. Ve onun Osman bin Ebi’l-Âs (*radıyallahu anhu*)’dan hadis işitip işitmediği imamlar arasında tartışılmıştır. Ve ikincisi el-Hasan el-Basri’den rivayet eden Hişâm bin Hassân dır. O da el-Hasan el-Basri’den rivayette güçlü değildir.

Binaen aleyh ismi geçen sahabelerden hiç biri için kendilerine isnat edilen söz sabit değildir. Binaen aleyh bırak icmayı önce bu sözlerin sıhhatini ispat etmeleri lazım gelir. Dolayısıyla el-Kâsânî (*rahimehullah*)’ın icma iddiası asılsızdır.

El mühim, Hanefilerin en az üç gün ve en çok on gün görüşlerinin ne merfu ve ne de mevkuf bir delili yoktur.

Bunun için yukarıda zikrettiğim vasıflarda hayız kanının gelmesine rağmen onuncu günden sonra yıkanıp namaz kılmak caiz değildir. Allah-u Âlem.